

The relationship of the method of family upbringing with the academic assimilation of students (on the example of a small school age)

Fariza XAMIDOVA

O'zbekiston Milliy universiteti o'qituvchisi

E-mail:xamidovafariza@gmail.com

Tel: (91) 012 01 96

ABSTRAKT: *Psychological support beyond the family circle is usually accompanied by strengthening the educational role of communication with peers and adults, media and culture. Thus, training goes to the background, and the main psychological activity of a teenager is aimed at the formation of personality. The school is a transitional period for a teenager to move away from the family and go out into the world independently. On the one hand, it reminds some kind of family: at school, the attitude towards adolescents in childhood is maintained, adults are in the position of a caregiver and make the appropriate requirements.*

KEY WORDS : *SCHOOL, FAMILY, PSYCHOLOGICAL ENVIRONMENT*

Связь метода семейного воспитания с академической усвояемостью учащихся (на примере младшего школьного возраста)

Аннотация: *Психологическая поддержка за пределами семейного круга обычно сопровождается усилением воспитательной роли общения со сверстниками и взрослыми, средствами массовой информации и культурой. Таким образом, обучение отходит на второй план, а основная психологическая деятельность подростка направлена на формирование личности. Школа - это переходный период для подростка, когда он уходит из семьи и самостоятельно выходит в мир. С одной стороны, это напоминает своего рода семью: в школе сохраняется отношение к подросткам в детском возрасте, взрослые находятся в позиции опекуна и*

предъявляют соответствующие требования.

Ключевые слова: *школа, семья, психологическая сфера*

Oiladagi tarbiya usulining o'quvchilarni akademik o'zlashtirilishi bilan aloqadorligi (kichik maktab yoshi misolida)

ANNATOTSIYA: Oila doirasidan tashqari psixologik yordam odatda tengdoshlar va kattalar, ommaviy axborot vositalari va madaniyat bilan muloqotning tarbiyaviy rolini kuchaytirish bilan birga keladi. Shunday qilib, o'qitish fonga o'tadi va o'smirning asosiy psixologik faoliyati shaxsiyatni shakllantirishga qaratilgan. Maktab o'smir uchun oiladan uzoqlashish va dunyoga mustaqil chiqish yo'lidagi o'tish davridir. Bir tomondan, bu qandaydir oilani eslatadi: maktabda o'smirlarga bolalik davridagi munosabat saqlanib qoladi, kattalar tarbiyachi pozitsiyasida bo'lib, tegishli talablarni qo'yadi.

Калит so'zlar: *maktab, oila, psixologik sfera*

Kirish. O'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi munosabatlar faqat yuqori sinflarga o'tgandagina tenglashadi. O'smirlar muloqot qiladigan kattalar - klub rahbarlari, sport murabbiylari va boshqalar - allaqachon begona va ular bilan munosabatlar asosan biznes va rasmiy munosabatlar sifatida qurilgan. Maktab o'g'il va qizlarda mustaqil hayotga o'tish uchun zarur bo'lgan ma'lum fazilatlarni shakllantiradi. Avvalo, o'z-o'ziga xizmat qilish, o'z hayotini har ma'noda tashkil etish bilan bog'liq fazilatlar tarbiyalanadi. Maktabni bitirgan yoshlar mustaqil ravishda ish topish yoki ishga joylashish, uy-joy ijarasi va jihozlash, o'zlarini oziq-ovqat va kiyim-kechak bilan ta'minlash, hayotni tashkil etish bilan bog'liq boshqa biznes va shaxsiy muammolarni hal qilish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak. ijtimoiy moslashgan kattalar. Mustaqil hayot jamiyatning ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotiga yo'naltirilganlik bilan bog'liq fazilatlarni ham talab qiladi. Har bir maktab bitiruvchisida dunyoga, odamlarga, o'ziga bo'lgan munosabatini belgilovchi e'tiqod, dunyoqarash, ijtimoiy munosabatlar tizimini shakllantirish kerak. Biroq,

amaliyot shuni ko'rsatadiki, o'rta maktabda barqaror dunyoqarash endigina shakllana boshlaydi va hatto butun o'smirlik davrida ham to'liq shakllanmaydi. Aynan shuning uchun ham yoshlar kriminogen faoliyatga, tashqi vositalar bilan jalb etuvchi, ortida mustaqil shaxsni bo'g'uvchi g'oyalar turgan ekstremistik tashkilotlarga jalb qilinsa, asosiy xavf guruhiga aylanadi. Demak, shaxsiy fazilatlarning yana bir guruhini - shaxsning axloqiy asosini va uning madaniyatini tarbiyalash vazifasi. Maktabni tugatgandan so'ng, yoshlar axloqiy dunyoqarashga ega bo'lishi kerak, ular o'zlari uchun nimani maqbul deb bilishlari va nimalar noto'g'ri ekanligi haqida o'z g'oyalarini shakllantirishlari kerak. Aslida, o'quvchi ulg'aygan sari murakkablashadigan hayotning o'zi ko'pincha uni boshqalar bilan yaxshi munosabatda bo'lish va o'zini o'zi qadrlashni ijobiy saqlash uchun o'z axloqiy tanlovini qilishga majbur qiladi. O'rta maktab o'quvchilari adolat va odob tushunchalarini izohlashda o'smirlarga qaraganda ancha etuk. Agar beshinchi sinfda o'quvchilarning ko'pchiligi qimmatli narsalarni adolatli bo'lish nimani anglatadi, degan savolga javob berishsa, ular: "Hamma bir xil bo'lganda adolatli", deb javob berishsa, o'ninchi sinfda bunday javoblar deyarli yo'q, hamma aytadi: "Har kim o'z hissasiga ko'ra, adolatli bo'ladi. Barcha sanab o'tilgan shaxsiy xususiyatlar maktab o'quvchilarida o'qish yillarida shakllanishi kerak va asosiy o'quv yuki aynan o'rta va katta maktab yoshiga to'g'ri keladi. Talaba hayoti miqyosida bu davr ancha uzoq davom etadi - odatda etti yil, lekin hamma ham hayotda zarur bo'lgan fazilatlarni rivojlantirish uchun etarli vaqtga ega emas. Maktabni tugatgandan so'ng, bitiruvchilar "katta bo'lish" darajasi bo'yicha juda ko'p farq qiladi: kimdir mustaqil hayotga to'liq tayyor va psixologik jihatdan kattalarga o'xshaydi, boshqasi esa uzoq vaqt davomida infantil bo'lib qoladi.

O'smirlik va erta o'smirlik davrida mavjud bo'lgan vaqt va imkoniyatlarni samarali amalga oshirish uchun bolalarning o'rta maktabda ta'lim olishining dastlabki oylaridan boshlab o'qish va ta'lim faoliyatiga sarflanadigan vaqt nisbatini bosqichma-bosqich o'zgartirish kerak. Bu vaqt, mos ravishda, shaxsni intellektual va shaxsan rivojlantiruvchi ta'lim va tarbiyaviy vazifalarning ahamiyati

ko'rsatkichidir. Talabalarga shaxsiy rivojlanish uchun ko'proq vaqt va imkoniyatlar berish kerak. Tajriba shuni ko'rsatadiki, agar o'rta maktabda hali ham bilimlarni o'zlashtirish vazifasi ustunlik qilsa va tarbiya va shaxsiy rivojlanish orqada qolsa, ikkinchi darajali narsa sifatida qaralsa, umuman olganda, bu bolalarning psixologik kamolotini sekinlashtiradi. Natijada, maktabning oxiriga kelib, ijtimoiy-psixologik rivojlanish darajasi bo'yicha, ular shaxsiy rivojlanish uchun qulayroq sharoitda bo'lgan tengdoshlaridan, ba'zan to'rt-besh yilgacha orqada qoladilar. Agar maktabning o'rta va yuqori sinflarida tarbiyaga, ya'ni bolalarning jadal shaxsiy rivojlanishiga ustuvor ahamiyat berilsa, kelajakda o'qish va intellektual rivojlanish ham tez sur'atlar bilan davom etadi. Buning sababi shundaki, shakllangan shaxsiy fazilatlar insonning barcha faoliyat turlarida, shu jumladan tarbiyaviy faoliyatda takomillashtirish uchun asos bo'ladi.

Tengdoshlar va kattalar bilan muloqot o'zining tarkibiy tashkil etilishi va mazmuni bo'yicha o'smirlarda boshlang'ich maktabga nisbatan sezilarli darajada o'zgaradi. O'smirlik davrida tengdoshlari bilan muloqot qilish istagi kuchayadi, natijada o'smirlarning kattalardan ma'lum bir psixologik izolyatsiyasi, avtonom, izolyatsiya qilingan hayot kechiradigan kichik yopiq do'stlar guruhlarini shakllanishi bilan birga keladi. Ammo kattalarning o'smirlar guruhlariga ta'siri kamaygan taqdirda ham, o'smirlar va yigitlarning o'z yoshidagi shaxslararo muloqotga bo'lgan tabiiy istagi ta'lim uchun maksimal foyda bilan ishlatilishi mumkin. O'smirlar va yigitlar yopiq yosh guruhlarini tuzadilar, chunki ular muhim hayotiy masalalar haqida qayg'urishni boshlaydilar va ularni bir-biridan boshqa hech kim bilan ochiq muhokama qilish imkoniyatini ko'rmaydilar. Bundan tashqari, o'smirlarning ushbu yoshga xos bo'lgan ko'plab qiziqishlari bor, ular faqat bir-birlari bilan to'g'ridan-to'g'ri muloqot qilish orqali qondira oladilar, chunki ularning ishlari qiziqishsiz ko'rinishi mumkin va kattalar uchun e'tiborga loyiq emas. Ushbu savollar va qiziqishlarning aksariyati shaxsiy rivojlanish uchun katta ahamiyatga ega. Tengdoshlar, o'smirlar va yigitlar bilan muloqot qilish orqali axloqiy ideallar, me'yorlar va xatti-harakatlar shakllarini "qanday qilish" haqida mavhum bilim

shaklida emas, balki o'zlari uchun qabul qilingan shaxsiy qadriyatlar shaklida o'rganadilar. Bir-birlari bilan aloqada bo'lib, o'zlarini qo'shma ishlarda sinab ko'rishadi, turli rollarni sinab ko'rishadi, ular xatti-harakatlarning rolli shakllarini o'rganadilar, o'zlarining ishbilarmonlik fazilatlarini shakllantiradilar va rivojlantiradilar, etakchilik va itoatkorlikni, tashkilotchi va ijrochi bo'lishni o'rganadilar. Bu yoshdagi muloqot o'z-o'zini tarbiyalashning eng muhim maktabidir. Muloqot orqali yaratilgan imkoniyatlar bolalar tomonidan maksimal darajada ro'yobga chiqishi uchun ular nafaqat o'zaro, balki kattalar bilan ham turli holatlar va vaziyatlarda imkon qadar ko'proq muloqot qilishlari kerak. Bolalarning norasmiy, o'z-o'zidan shakllangan guruhlari kattalar uchun ko'rinadigan bo'lishi maqsadga muvofiqdir, lekin ularning ishlariga bevosita aralashish uchun emas, balki ularga pedagogik va psixologik jihatdan mohirona rahbarlik qilish, ularning ijobiy tarbiyaviy ta'sirini kuchaytirish uchun.

O'smirlar va yigitlarning muloqotiga kiritilgan kattalar ularga sezilarli foyda keltirishi mumkin. Darhaqiqat, o'smirlar haqiqatan ham oqsoqollarning yordamiga muhtojdirlar, garchi ular o'zlari buni sezmasalar ham, bunday yordamga murojaat qilmaydilar va kattalar bilan psixologik aloqa o'rnatish va mustahkamlashga intilmaydilar. Bolalar, shaxsiy rivojlanish darajasi etarli emasligi sababli, ko'pincha o'zlarini qiziqtirgan savollarga to'g'ri javob topa olmaydilar, ular o'zaro faol muhokama qilishadi va bu erda kattalarning yordami bebahodir, siz uni to'g'ri va to'g'ri tashkil qilishingiz kerak. Ayniqsa, o'smirlar va yigitlar va kattalar o'rtasida muloqot qilish uchun qulay imkoniyatlar ularning birgalikdagi faoliyati bilan yaratiladi. Kattalar bilan birgalikda mehnatda ishtirok etish o'smirga chinakam kattalik va mas'uliyat hissini shakllantiradi. O'smirlarda bu tuyg'uni jadal rivojlantirish uchun ular uchun huquq va majburiyatlarning aniq doirasini belgilab, birgalikdagi ishlarga qo'shilishi kerak. Voyaga etgan odamning ishonchi o'smirga juda yoqadi, chunki bu holda uning nafaqat kattalar kabi ko'rinishga bo'lgan ehtiyoji qondiriladi, balki haqiqatan ham shunday bo'ladi. O'smir odatda o'ziga bildirilgan ishonchni oqlash uchun juda ko'p harakat qiladi va yoshi ulg'aygan sari u oilaviy

ishda o'zini kattalar bilan tenglashtiradi va bir nuqtada u kattalarni butunlay o'rnini bosa oladi, ba'zi ishlarni butunlay mustaqil bajaradi.

Ommaviy axborot vositalari va madaniyat orqali ta'limning o'ziga xos xususiyati shundaki, bu jarayonni boshqarish maktab, oila va tengdoshlar ta'siridan ko'ra qiyinroq. Ommaviy axborot vositalari yosh avlodga hayotning muayyan maqsadlari va qadriyatlarini, xatti-harakatlarini targ'ib qilish orqali ta'sir qiladi.

Kattalar uchun mo'ljallangan gazetalar, jurnallar, teleko'rsatuvlar, Internet manbalariga qiziqqan bolalar odatda o'smirlik davridan boshlanadi. Agar o'smirlarning ushbu manbalarda mavjud bo'lgan ma'lumotlarni iste'mol qilish jarayoni nazorat qilinmasa, bolalarning ma'lum turdagi ma'lumotlarga bo'lgan qiziqishlarining epizodik, tasodifiy va tartibsiz xususiyatini hisobga olgan holda, uning tarbiyaviy ta'sirini oldindan aytib bo'lmaydi. Natijada, bolalarda o'qishni tanlash qobiliyati rivojlanmaydi, ularsiz bugungi kunda mavjud bo'lgan ko'plab manbalardan keladigan katta ma'lumotlar oqimini boshqarish qiyin.

Bolaning zamonaviy ommaviy axborot va madaniyat manbalariga kirishini sun'iy ravishda cheklash mumkin emas. Kino va teleko'rsatuvlarni tomosha qilish, adabiyot va davriy nashrlarni o'qish, internet resurslaridan foydalanish uchun yosh cheklovlariga rioya qilish yoki rioya qilmaslik bola tarbiyalanayotgan oilaning shaxsiy ishi bo'lib, agar u zamonaviy texnologiyalarni yaxshi bilsa, u e'tiborsiz qolishi mumkin. ota-onasining mavqei, ayniqsa, ularning farzandi nimani ko'rishi, o'qishi va tinglashini nazorat qilish imkoniyatlari cheksiz emas. Har qanday cheklovlar va taqiqlarni o'rnatish o'rniga, bolalarda ma'lum bir did, ijtimoiy, madaniy va estetik pozitsiyani shakllantirish maqsadga muvofiqdir. Bolani o'rab turgan kattalar unga bu borada bebaho yordam berishlari mumkin. Ularning har biri har kuni nimanidir o'qiydi, eshitadi va ko'radi va shuning uchun o'smir yoki yosh yigitga o'qish yoki tomosha qilishni tavsiya qilish, u olgan ma'lumotni sharhlash imkoniyatiga ega.

xabardor qilish muntazam va o'zaro bo'lishi maqsadga muvofiqdir. Buni nafaqat o'qituvchilar va ota-onalar, balki bolalarning o'zlari ham tizimli ravishda amalga oshirishlari kerak. Shunda ularda ommaviy axborot vositalari va madaniyatga murojaat qilish ehtiyoji, tushunish, bilish, o'qigan, ko'rgan va eshitganlarini yodlash, ma'lumotni idrok etishda xushchaqchaqlik va tanlashga bo'lgan munosabat rivojlanadi. Bolalarga biror narsani tavsiya qilishda ota-onalar va o'qituvchilar ommaviy axborot vositalariga murojaat qilishning tarbiyaviy ahamiyatini doimo yodda tutishlari kerak.

Yoshlar modasi va ommaviy madaniyat ham bolalarga katta tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadi va o'smirlar ularni qanchalik yaxshi ko'rishlari bilan bu ta'sir ancha jiddiy, barqaror va chuqur bo'lib tuyulishi mumkin. Aslida, bu har doim ham shunday emas: haqiqatan ham badiiy qimmatga ega bo'lgan ommaviy madaniyat namunalari chuqur, jiddiy va uzoq muddatli ta'sirga ega, ammo ularning soni unchalik ko'p emas. O'smirlarning ommaviy madaniyat hodisalariga bo'lgan vaqtinchalik qiziqishlarining aksariyati yuzaki bo'lib, yosh o'tishi bilan o'tib ketadi va bu madaniy hodisalarning o'zi ham unutiladi. Ommaviy madaniyatdagi o'smirlar va yigitlarning sevimli mashg'ulotlari emas, balki ularning uzoq muddatli oqibatlari: e'tiborni shaxsiy rivojlanishning boshqa, jiddiyroq manbalaridan uzoq vaqt chalg'itishi va natijada yo'qotishi kerak. qimmatli vaqt va kelajakda kiruvchi ma'lumotlarni tushunish va qayta ishlash uchun ma'naviy harakatlar qilish istagini yo'qotish.

Moda va ommaviy madaniyatdagi sevimli mashg'ulotlarning vaqtinchalik va o'tkinchiligi ularning o'smir yoki o'rta maktab o'quvchisining shaxsiyatiga umuman ta'sir qilmasligini anglatmaydi. Bu ta'sir shubhasiz sodir bo'ladi, lekin shunga o'xshash sevimli mashg'ulotlariga ega bo'lgan tengdoshlar bilan muloqot orqali amalga oshiriladi. Ma'lumki, xuddi shu modaga ergashib, ommaviy madaniyatning bir xil hodisalariga qiziqish atrofidagi odamlarga ularning tashuvchilari va targ'ibotchilarining muayyan umumiy qarashlarga ega ekanligi haqida signal bo'lib xizmat qiladi. Bu o'smirlar va yigitlarga muloqot qilish uchun do'stlar, do'stlar doirasini tanlashda yordam beradi. O'smirlar va yigitlarning bir xil ta'mi ko'pincha

ularning shaxsiy muammolari o'xshashligining belgisidir. Bu muloqotda shaxslararo tanlov va tanlab olishni ta'minlaydi va u, o'z navbatida, odamlarning ma'lum bir doirasiga yopiq bo'lib, ta'limni boshqaradi.

Ta'limda o'zlashtirish sirlarining muhim psixologik omillari: terminologiya, sabablar va belgilari.

Maktab o'quvchilarining o'zlashtirish jarayoni ustida juda ko'plab ilmiy tadqiqotlar o'tkazilgan. Biroq bu muammoing zamonaviy bosqichi esa ta'limda o'zlashtirishning psixologik-pedagogik nazariy va amaliy jihatdan dunyo miqyosida ko'rib chiqilishidir jumladan O'zbekistonda ham ko'rib chiqilishidir.

Ma'lumki, boshlang'ich maktab zamonaviy inson hayotidagi uzluksiz ta'limning muhim bosqichi sanaladi. Boshlangich sinflarda muvaffaqiyatli ta'lim olish har bir insonning o'z-o'zini rivojlantirish bosqichini belgilab, bu masala kichik sinflarda asosiy mazmun kasb etishi lozim.

Professor G'.B.Shoumarov ilmiy izlanishlarida oila va oilaviy munosabatlardagi nosog'lom psixologik muhitning bola xulq-atvoriga ta'siri, xulq og'ishining kelib chiqishida shaxsning individual – psixologik xususiyatlari, ruhiy tanglik va affektiv holatlarning bolalar va o'smirlarda xulq og'ishining kelib chiqishiga ta'siri masalasi batafsil yoritiladi. Olimning ta'kidlashicha, oiladagi nosog'lom-psixologik muhit nafaqat er-xotin o'rtasidagi nizolarni, balki bolalar ruhiyatidagi, xulq-atvoridagi o'zgarishlarni ham keltirib chiqaradi. Oilada ota-onalarning bolalar faoliyatini nazorat qilmasliklari hamda ularni ijtimoiy foydali faoliyatga yo'naltirmasliklari, bolalarda xulq og'ishining kelib chiqishiga sabab bo'ladi. Shuningdek, oilaviy tarbiyaning ta'sirchanlik roli, ota-onaning shaxs sifatida ibrat ko'rsata olmasligi, ularning noaxloqiy xulq-atvoriga ega bo'lishlari ham o'smirlarda xulq og'ishining kelib chiqishiga olib keladi.

O.A.Yashnova “ta'limda ,muvaffaqiyatga erishishning siri umumiy ta'lim maskanlarining nafaqat pedagoglar, ota-onalar, sinfdoshlar tomonidan emas balki quyidagi faktorlarning ham muhim ahamiyat kasb etishini aytadi. Bular 1chidan salomatlik, 2chidan ruhiy qulaylik, 3chidan natija”

M.Y.Adamskiyning qarashicha, o'quvchining o'zlashtirilishi uning shaxshiy

natijasiga belgilaydi. Ya'ni o'quvchi o'z oldiga aniq maqsad qo'yishi va shu maqsadlarga erishganida qoniqish hosil qilishi umumiy ta'lim standartlariga mos ravishda ijobiy baholanishi tasdiqlanishi shart.

Muvaffaqiyatli ta'lim kriteriyalarini quyidagilar belgilaydi:

1. Umumiy ta'lim standartini to'liq o'zlashtirish
2. Shaxsiy intilish
3. Ijtimoiy va ijodiy, shaxsiy xarakter

T.Yu.Krupavonaning tadqiqotiga ko'ra, ta'lim jarayonida yuqori natijalarga erishish faqatgina pedagog tomonidan ijobiy baholanish emas, balki bolani o'z-o'ziga berayotgan bahosining ham ijobiy bo'lishidir.

L.Y.Shubinaning qarashlariga ko'ra, muvaffaqiyatli ta'limning boshqa tomonlari ham mavjud. O'quvchining o'zlashtirilishi o'quv jarayoning samarasiga ham bog'liq bo'ladi.

N.M.Sheremetova yuqori darajadagi o'zlashtirish ta'lim dasturini o'zlashtirish deb hisoblaydi.

Bundan tashqari bir qator olimlar. Jumladan, O.M.Ya.Adamaskiy, O.A.Yashnova.Yu.V.Bratchikovalar o'zlarining nazariy xulosalaridan bolaning o'zlashtirilishi ijtimoiy mazmun kasb qilishi mumkinligi haqida aytishadi. Ya'ni, ta'limda o'quvchilar uchun psixologik comfort, o'quvchining maktab jamoasidagi statusi ham muhimligini aytadi.

Zamonaviy ilm-fanda o'quvchining o'zlashtirishida aynan mana shu omil nihoyatda muhimdir. Aynan mana shu factor maktabdagi o'zlashtirish jarayoniga kata ta'sir o'tkazadi.; Eng avvalo, yuqori akademik darajadagi o'zlashtirish uchun aniq maqsadli o'quv faoliyat yo'lga qo'yilishi zarur. Bugungi kunda maktabga qo'yilayotgan turli ta'lim standartlari dasturi ichida eng muhimi o'quvchilarning shaxsini rivojlantirish masalasi ko'ndalang qo'yilyapti. Buning uchun quyidagi ishlar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq deya ko'pgina olimlar ta'kidlayapti.

1. Shaxsiy natijalar (o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatini shakllantirish, o'zini tan olish motivatsiyasini shakllantirish, har bir o'quvchiga yo'naltirilgan

ta'lim dasturini ishlab chiqish, ijtimoiy kompetensiyalarni kuchaytirish, o'quvchida shaxshiy sifatlarni rivojlantirish);

2. Metopredmet natijalari (o'quvchida nafaqat o'qish balki o'qitish ko'nikmasini ham shakllantirish);

3. Fanlarga ko'ra natijalar (har bir fanga doir o'zlashtirish talablarini qayta o'rganib chiqish)

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ismailovich A. S. PROBLEMS OF IMPROVING PSYCHOLOGY OF HEALTHY LIFESTYLE OF UZBEK FAMILY //Scientific reports of Bukhara State University. – 2020. – T. 4. – №. 1. – C. 313-318.

2. Saidov A. SOCIAL PSYCHOLOGICAL SIGNIFICANCE OF THE FORMATION OF A CULTURE OF A HEALTHY LIFESTYLE IN THE FAMILY //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. B7. – C. 867-871.

3. Sharifjon To'lqin o'g A. et al. TA'LIM-TARBIYA TIZIMI VA O'QITUVCHILAR FAOLIYATIDA PSIXOLOGIK XIZMATNING AHAMIYATI //MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 57-60.

4. Azamat, S. (2022). On The Basis Of National Values To Raise A Healthy Generation In The Family. Journal of Positive School Psychology, 6(10), 2417-2420.

5. Ismailovich S. A. Socio-Psychological Problems of Educating an Independent-Minded, Creative Person in the Educational Process //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF LITERATURE, PHILOSOPHY AND CULTURE. – 2021. – T. 2. – №. 12. – C. 4-7.